

הביאני חדריו

גליון 215

מדן המשגיח שליט"א

קרבתנו לעבודתך

נאמר בועד לבני הישיבה "ק אייר תשע"ז

בצורה כ"כ טובה...? ישר היא משדרת מילה של עוצמה ושליטה...? או שזה לא קשור לחיים שלי, זה קשור לפינה הדתית...?

אנשים היום התרגלו לחיות חיים כפולים, יש את חיי הדת ויש את חיי האזרחות, לפעמים הם נפגשים, ולפעמים הם מתנגשים... וזו טעות יסודית. 'הן עם לבדד ישכן ובגוים לא יתחשב' נאמר לכלל ישראל כשבח ותהילה, שהם לא דומים לגויי הארצות. אמרנו עכשיו בימי הפסח 'אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו... ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת', אנו שוללים בזה כל חיי אזרחות בעולם, ומצהירים שחיי האזרחות שלנו הם אצל השי"ת בלבד, אזרחים של קיום התורה והמצוות. 'לי לעם' - על מנת כן הוצאתי אתכם.

אנו צריכים לעשות את המעבר בחזרה מהתאזרחות בעולם, לחזור חזרה לחיי 'לי לעם', כמש"כ מרנא החזו"א בקובץ אגרות, (אגרת פג) וז"ל: **'משך הגלות עשק מאתנו רוח הקודש אשר הבדילנו מכל עם לשם ולתהילה ולתפארת, היינו עם הספר, עם מבקש חיים נצחיים, עם יודע את בעל הבירה, עם יודע את חובתו בעולמו, יודע להכל את תענוגי בשרים, עם אוהב תורה ומצוה, עם שואף לשלימות המידות, כל נתערבנו בגויים ונלמוד ממעשיהם, חובתנו להחזיר את צעירינו לרוח ישראל למצוא את העושר הגדול אשר אבדנו, חינוך הדור הבא הוא ראשית חובתנו להשיב לב הבנים לאביהם שבשמים', עכ"ד.**

וע"ז הם מוסיפים ואומרים 'זה א-לי ואנוהו' - שהם רוצים להמשיך את אותו יחס שהשכילו להבין, שהקשר יהיה כזה קשר של קיימא שישפיע עד סוף כל הדורות עד שיקוים 'ה' ימלוך לעולם ועד'.

את זה השי"ת אומר לכלל ישראל: 'ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל, אני ה' מקדשכם המוציא אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים', היציאה ממצרים היתה על מנת להיות לכם לאלוקים, יש לנו תפקיד להתייחס נכון לאלוקים. וקבלנו את ה'על מנת' לחיות תמיד בתפקיד להתייחס נכון להשי"ת כלפינו, להיות מקדשי שמו תמיד.

חז"ל קבעו לנו להתפלל ג' תפילות ביום, אבל אין ענין לקרוא המילים ותו לא!.

לדוגמא, יש מישהו שזוכר מתי הוא התוודע למושג 'אמריקה'...? וכי זה לחם וחלב' שלנו, או שזה הדרך לביהכ"ס...? למה זה כ"כ תופס אצלנו... דמיינו לעצמכם שבחור בישיבה גדולה יתוודע פעם ראשונה למילה הזו 'אמריקה', וישאל מה זה? זה משהו שאוכלים אותו...? זה שם של סיגריה...? מה זה? ודאי ישיבו לו, מאיפה סיגריה? באיזה אטמוספירה היית עד עכשיו...? [מילה זו היא רק כעין בדיקת דם, שלוקחים טיפה מדמו של האדם ואומרים לו מה יש בכל גופו, כי בטיפה הזו ניתן ללמוד על כל הדם, המילה אמריקה רק מאפיינת את כל העולם האזרחי שלנו] זה מילה עם עוצמה, שמשדרת שלטון וכסף, ואני שואל למה באמת זה כ"כ התאזרח אצלנו, ותסלחו לי מילארד פעמים, האם המילה 'רבש"ע' גם מאזרחת אצלנו

שבוע שעבר עוד היינו בשביעי של פסח, וכלל ישראל אמרו באז ישר 'ויאמרו לאמר' - למי לאמר...?, ומבואר בדברי חז"ל שאמרו זאת לדורות הבאים, שגם בדורות הבאים ישירו את אותה שירה, כפי שאנו נוהגים, משום שאנחנו רוצים בעצמינו להיות המשוררים, כלל ישראל כשאמרו את השירה, נתנו את התפיסה שניתן להמשיך ולשורר את השירה הזו לכל הדורות, וכל מי שישורר את השירה הזאת, הוא עתיד לקבל ע"ז שכר גדול, כאמור 'אז ישיר משה ובני ישראל' - ומכאן לתחית המתים מן התורה, לעתיד לבוא לא רק משה ובני ישראל של הדור ההוא, אלא כל מי שהצטרף במהלך השנים לאותה שירה יזכה ל'אז ישיר'.

יש נוסח שמבאר ר' שמשון רפאל פשט בפסוק 'עזי וזמרת קה ויהי לי לישועה' - שם השם הנזכר פה הוא מתבטא גם ב'עזי' - בחוזק של עצם היציאה מארץ מצרים, אבל גם מה שהשכילו להבין את הרמה של הקירבה שהיה להם להשי"ת, היינו משוררים בשירה לא רק על עצם ההצלה, אלא גם ההבנה וההרגשה שמרגישים את הקשר להשי"ת ע"י ההצלה, כי הרי להינצל ורק להיות מרוצה מעצם ההצלה, אבל לא נתגדלה ההרשה של הקירבה אל השי"ת והיראה משהי"ת כפי שקרבת השי"ת מחייבת, [כמו אותו א' שאומר הלל ביום אידם, ומנצל את הסידור היהודי כמו להגיד את המי שברך לחללים, ומשייך את ההצלה לראשי השלטון והמפקדים], כלל ישראל באותו זמן ידעו להכיר שגם ה'עזי' וגם ה'זמרת', זה סיעתא דשמיא מופלאה.

התחשבות בבריאות של עשרות אלפי חולים בארץ... אבל אתה יודע?! ה'רפאינו' שאתה אומר עוזר לחולים הרבה יותר מהמטוס תובלה ההוא, התרופות האלו לא יכולות לעזור כלום, אם אתה לא תגיד רפאינו וכביכול תתן כח לקב"ה שיהיה רופא חולי עמו ישראל, חייב שאתה תגיד 'רופא חולים' בכונה, בשביל שיהיה חפץ ה'. חשבנו פעם כך? וכך זה בכל דבר, כל הניהול של הבריאה מותנית בתוך מסגרת התפילות שאנחנו מתפללים, בברכות השחר, בפסוקי דזמרה, בברכת יוצר המאורות באהבה רבה, בקריאת שמע, ובשמו"ע. הכל נצרך, וה'ה במנחה ומעריב, אי אפשר לדלג על כלום, הכל חיוני להמשך של חפץ ה', זה השטח האזרחי שלנו! אנחנו אזרחים בקשר שלנו להשי"ת. אם לא היית יודע מה זה 'אמריקה' לא היה לך חור בהשכלה, ולא היה קורה שום אסון, אבל אם אתה לא יודע את המסגרת של עצמך זה חור בהשכלה, זה אסון ממשי!

ב"ה ששם חלקינו מיושבי ביהמ"ד ואנחנו מבינים קצת יותר את משמעות החיים, ומוטל עלינו להתיחס נכון, זה לא לוקסוס, זה הא' ב' ביהדות, דברים פשוטים שכל יהודי בעצם מהותו חי כך בעבר, וזה תפקידנו, ותן לחכם ויחכם עוד, השי"ת יעזרנו.

כמו שאדם כשהוא צמא הוא מתבטא אני חייב לשתות, כי בלי זה אין חיים, התפילות הם ההיכ"ת של כל מהלך החיים שקיימים בכלל, הרי השי"ת ש'הוא לבדו עשה ועושה לכל המעשים הוא מנהיג ומנהל את העולם, כמו שאנחנו אומרים בשבת קודש 'כי אני ידעתי כי גדול ה' ואדנינו מכל אלהים' - כל מה שיש כוחות בעולם השי"ת הוא השולט על כך, 'כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ בימים וכל תהומות', בשמים - כל המערכת האדירה של השמש והכוכבים, ובארץ - בתוך הכדור הקטן הזה שיש בו מערכות אדירות של חיים של בני אדם ובעלי חיים, ובימים - כל עולם הדממה של הים, ובתהומות - שאין לנו בכלל שמץ של מושגמה נעשה שם, 'כל אשר חפץ עשה' - שום דבר אבל שום דבר לא יצא מהמסגרת של חפץ ה', והחפץ ה' שהוא עושה במקומות הנ"ל הושפע מהתפילות של ישראל.

נדמיין לעצמינו בתי החולים בארץ ישראל ממתנינים לתרופות מיבוא ממפעלים בחוץ לארץ, וכולם ממתנינים לאותו מטוס שיביא את הכמויות האדירות של התרופות הללו, ולפתע באמצע הטיסה מחבלים תפסו את המטוס כבן ערובה, וכעת כל צוות הרפואה בארץ וכל החולים יושבים ומחכים בקוצר רוח, שהוא ישוחרר מידי השוברים, כל הארץ כמרקחה למה לא נותנים להם כופר ומשחררים את המטוס, מה עם קצת

והצורה לעשות את המהפך הזה, חלק נכבד הוא ע"י מה שקבעו לנו חכמים סדר יום שבו ג' פעמים אנו מתפללים להשי"ת, בתפילה אנחנו מדברים על העולם האישי והפרטי שלנו, על הצרכים הפרטיים, והציבוריים שלנו, מתוך המשקפים של 'שמך הגדול והקדוש עלינו קראת'. על כל פרט בחיינו אנו מזכירים ה' אלוקינו מלך העולם, כמו שכל א' וא' מאיתנו מברך כל יום את ברכות השחר, ברכה ראשונה דברכת ק"ש, ברכות הנהנין וברכת המזון, אין שום דבר מעבר לכך!, כל זה הוא חלק מקיום ההבטחה של 'זה קלי ואנוהו', חלק מהבטחת 'ויאמרו לאמר', שכל משך הדורות כולם ישירו את השירה הזאת, ויבטיחו את ההבטחה 'זה א- לי ואנוהו'.

כשאתה קם בבוקר ואתה הולך להתפלל היחס שלך לתפילה זה לא של משהו חיצוני שאפשר בעצם להסתדר בלי זה, ויש לך איזה מטלה לעשות תפילה, אלא זו הפעילות האזרחית של מי שמרגיש אזרח בעולמו של הקב"ה, זה הקשר הבסיסי המחוייב עם השי"ת,

לקראת תחילת זמן קבלת התורה הבעל"ט

נשגור לרבותינו שליט"א

ולכלל בוגרי ותלמידי הישיבה

ברכת אגוטע'ן זמן

ויהא רעוא שיהא זמן של עליה בתורה ויראת שמים

וסייעתא דשמיא מרובה

בברכת התורה

= הביאני חדריו =

י"ל ע"י חבר תלמידים חניכי הישיבה הקדושה.

הדברים המובאים בגליון בדרך כלל, הינם מכתבי תלמידים וכד' ולא עברו את שבט ביקורתם של רבותינו שליט"א.

הגליון נועד בעיקר עבור בני הישיבה לדורותיה, החפצים להמשיך להתחנך ולהתעלות כבימי קדם לאורה וברכה של הישיבה ק.

לקבלת הגליון ולהערות והארות
0539747@gmail.com | 4 שלוחה 08-9747479

ברכת התורה

למורינו הגאון רבי משה נוסבוים שליט"א

המנחיל מתורתו בישיבתנו הק' הן מוצק בשפתותינו ללמד תורה

ולטהעים מתק המראה בשיעוריו הבהירים בימי ער"ש

ובשב"ק.

לרגל עלותו לכהן פאר כד"מ בישיבה"ק במסירת שיעורים

יומיים לבני השיעור הראשון

ויה"ר שיזכה עוד רבות בשנים להעמיד תלמידים הגונים גדולים

בתורה ויראה בדרך המסורה עד ביאת גוא"צ במהרה בימינו.

מורינו הגרי"ד אי"ל שליט"א

קדושים תהיו כי קדוש אני

גדולי האומה עכ"ל.

והיינו דגדולי הדור יכולים להגיע לדרגה של קדוש מלא בחינת מלאכים ועלים מכל הטבע מושלים על כל המעשים, ולכן על עם ישראל בכללות נאמר גוי קדוש מלא, כי בעם ישראל ישנם גדולי הדור שהם בבחינה זו, וזו מעלת עם ישראל עם סגולה שיש בו יחידים כאלו המרוממים את כל הדור, ונמשלו כנסי ליונה, היינו כמו דכנפי היונה מגביהים אותה, כך כנפי עם ישראל היינו גדולי הדורות מגביהים ומרוממים את כלל ישראל.

ובזה מתבאר הא דבתורה שבכתב במקום שהצווי בתורה הוא באופן פרטי לכל אחד כנאמר אנשי קודש תהיו לי, נכתב קדש בחסר, אבל כשמדובר על מעלת כלל ישראל נאמר עם קדוש היינו מלא, דבחינת עם ישראל הוא שיש בתוכם מנהיגי הדור שהם בבחינת יכול כמוני וכדברי המלבי"ם הנ"ל.

ולכן בכמה מקומות בתורה שבכתב המדבר במעלת כלל ישראל נאמר עם קדוש מלא, ראה פ' ואתחנן ופ' ראה ופ' כי תבא.

[ומצינו גבי משה רבינו הביטוי בתהילים (אז) תפילה למשה איש האלקים, ואיתא שם בילקוט שמעוני תפילה למשה איש האלקים שהוא בבחינת איש של הקב"ה כמו"ש אשה יפירנו וכו'. וכפי הנראה זה המקור למש"א חז"ל צדיק גוזר והקב"ה מקיים, כי בחינת משה רבינו - ואין דור שאין בו כמשה - הוא כביכול האיש של הקב"ה המיפר גזירה כבחינת בעל על האשה שנאמר אשה יפירנו ודוק היטב].

יש להתבונן כי בכל התורה כשנאמר צווי על כלל ישראל להתקדש, כמו בתחילת פרשת קדושים קדושים תהיו כי קדוש אני ה' - נכתב הצווי קדושים חסר בלי ויו, ואילו על הקב"ה נאמר כי קדוש אני מלא, וכן בפ' שמייני (יא מד) וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי, וכן בסו"פ שלח בפ' ציצית.

ונראה ביאור הדברים עפ"י התו"כ כאן: יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושותי למעלה מקדושותכם. והיינו כי קדושת האדם היא לפי מושגיו עד כמה שידו מגעת, אבל קדושת הקב"ה היא למעלה מהשגת בני האדם, ולכן נאמר על הקב"ה קדוש מלא, ואילו לגבי בני ישראל נאמר קדש חסר, כי הצווי לפי יכולת קדושת האדם, וכך נצטוו וְאֲנִשֵּׁי קְדֹשׁ תִּהְיוּן לִי (שמות כבל).

הדרישה מכלל ישראל אינה שתהיו כמלאכים ולמעלה מזה כקדושת הקב"ה, אלא אנשי קדש, היינו תהיו אנשים - בני אדם ולא מלאכים - החיים בעולם הגשמי, אבל חיים בדרגה של קדושה, וזה יסוד תכלית בריאת האדם בעוה"ז בכדי להיות מחובר לעולם הבא, היינו לחיות בעוה"ז בדרגה של בן העוה"ב, ולכן נכתב הצווי דאנשי קדש בחסר ויו, כפי הצווי קדושים תהיו כפי יכולת האדם.

והנה בפרשת יתרו (יט) נאמר וְאֲתֶם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכֹת פְּהָנִים וְגוֹי קְדוֹשׁ מְלֵא, ואמנם שם אין התייחסות ביחס להקב"ה, ולכן שייך צווי קדוש מלא, ועי"ש במכילתא: קדוש פרושים מע"ז.

אך נראה להוסיף ביאור נפלא על פי דברי המלבי"ם שם (אות ו) וז"ל והבטיח להם שגם בית יעקב הממונים יהיו סגולה כשישמרו תורת ה' ושהגדולים שבהם יהיו קדושים וכהני ה' נעלים מענייני הטבע מושלים על כל המעשים שעז"א ממלכת כהנים וזה הגדה מיוחדת חדשה לבני ישראל

ברכת מזל טוב

לרבנותי שליט"א

לרגל השמחה השוויה במעונם

מרן המשגיח שליט"א לרגל הולדת הנכד, בן לבנו הרב יקותיאל נוביק [כח] מוריני הגאון רבי אלעזר שושן להולדת הנכדה מוריני הגאון רבי שלמה דב גוטסגנדה להולדת הנכד

לידידינו בוגרי וזומכי הישיה"ק

לרגל השמחה השוויה במעונם

הרב שלמה בכרך [ז] לרגל אירוסיו בנו בשעט"ו מ עב"ג למש' שינקר הרב שרגא חלופסקי [ח] להולדת הנכדה הרב יפרח גולי [טו] להולדת הבת הרב שמואל זילברמן [כו] להולדת הבת הרב משה ערערא [כז] להולדת הבת הרב שרגא תפילנסקי [כח] להולדת הבת הרב משה חיים שניידר [ל] להולדת הבת הרב משה רגוזניצקי [כז] להולדת הבת הרב ישראל מאיר מרום [כא] להולדת הבן הרב טוביה גולדשמיד [כב] להולדת הבן הרב דורון חימי [כד] להולדת הבן

הרב יוסף בינדר [כח] להולדת הבן הרב ישראל יצחק ולדשיין [כט] להולדת הבן הרב חיים קפלן [לב] להולדת הבן

הרב יוסף גלבעו [ו] להכנס הבן לעתו"מ הרב ישראל ברוך [ח] להכנס הבן לעתו"מ הרב דוד פרנקל [יד] להכנס הבן לעתו"מ הרב שלמה זלמן טבאל [טז] להכנס הבן לעתו"מ
בברכה נאמנה שיזכו לגדלם לתורה לחופה ולמעש"ט

בני הישיבה הק' לרגל כואם בכרית האירוסין:

הבה"ח שמחה בונים שיף [ל] עב"ג למשפ' מילר מבני ברק
הבה"ח שמואל יעקב ספיר [לא] - עב"ג למשפ' אביעד מנוה יעקב י-ם
הבה"ח תנחום אלישיב [לא] עב"ג למשפ' הורביץ מאלעד
הבה"ח עקיבא עלזאס [לא] עב"ג למשפ' בורשטיין מבני ברק
הבה"ח יהודה שרגא אלברסון [לב] - עב"ג למשפ' מרגלי מבני ברק
הבה"ח ישראל גוטסגנדה [לב] - עב"ג למשפ' פריזל מאשדוד
בוגר הישיבה הבה"ח מאיר שמחה ליבוביץ [ל] - עב"ג למשפ' פטרוף מירושלים

בברכה נאמנה שיזכו לבנות בית נאמן בישראל

ניתן לעדכן שמחות בקו הבוגרים: 08-9747479
או במייל: 0539747@gmail.com

חמץ שעבר עליו הפסח – לקט ידיעות ועיקרי הדברים

המקור למכירת חמץ

הנה חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח, אסור באכילה ובהנאה, משום קנס הואיל ועבר כבי"ב וכ"ג. [סי' תמוז ס"ג]. ואפי' אם ביטלו, שם ס"ה. ויש מקילין [בהנאה] אם גם בדק, דמאי הו"ל למיעבד. ע"י ס"ק כה]. אבל חמץ של נכרי שעבר עליו הפסח מותר אפי' באכילה. [שם ס"א]. והנה זהו בחמץ של נכרי מעיקרא, אמנם מציינו שגם חמץ של ישראל, יכול למוכרו - קודם זמן איסורו - לגוי, ויהיה מותר בו לאחר הפסח כחמץ של נכרי שעבר עליו הפסח, ומקורו בתוספתא (פ"ב ה'): ישראל ונכרי באין בספינה וחמץ ביד ישראל, ה"ז מוכרו לנכרי, או נתנו במתנה, וחזר ולוקח ממנו אחר הפסח, ובלבד שיתן לו במתנה גמורה.

ואמנם עיקר תקנת מכירת חמץ, היה היתר של שעת הדחק (כתוספתא ה"ל), ותחילתה היתה רק לאלו שנשאר ברשותם חמץ רב (כמוכרי הי"ש וכיו"ב), והיה זה הפסד מרובה, [וכן כיום חנוונים ומפעלים וכיו"ב], אבל בשאר מיני חמץ של אדם פרטי, חששו שמא לא תהיה המכירה כהוגן, ועוד חששו להערמה, (שהרי כו"ע ידעי שאחר הפסח חזר הנכרי ומחזיר החמץ ליהודי), ואולי אין בזה סמיכות דעת, [ודעת התב"ש שהמכירה מועילה רק בידו עם ביטול החמץ, דתו אינו עובר מה"ת], וגם כי אין מוסרים את מפתח הדירה, [ומ"מ כותבים שמתי שירצה הנכרי יקבל את המפתח. ע"י במשנ"ב ס"ק יב], ועוד יש חשש [בתו"ל] כשאין המכירה חלה עפ"י דינא דמלכותא [בלי חתימת עו"ד וכדו'], אמנם במרוצת הדורות חזרו והתירו, עד שכיום כולם מוכרים את חמצם לנכרי, ואף מבלי להוציא כלל את החמץ מהבית. [וגם משכירים את המקומות שטורח לבודקן]. [ועוד דנו לענין הסמיכות דעת של הגוי הקונה, ודעת החת"ס שכיון שהישראל סמך בדעתו למכירה מעליה, שוב אינו עובר מדאורייתא, אע"פ שהגוי אינו סומך דעתו ע"ש].

ואמנם במעשה רב מהגרא"א איתא: 'אחר הפסח אין ליקח מן השוק מה שאופין מקמח של ישראל ומשמרים וי"ש ושכר של ישראל, כי המכירה גרועה'.

ואכן מחמת כל החששות הנ"ל, נוהגים בני תורה ויר"ש שאין משאירים בפסח חמץ בעין, ואין מוכרים לגוי אלא רק את כלי החמץ [שא"צ טבילה, או שמוכרים רק את הדבוק בכלי החמץ (יש שמחמירים למכור גם את הכלוע), או שרק משכירים את כלי החמץ, ולא מוכרים], וכן חמץ נוקשה ומוצרי קוסמטיקה ותרופות וכיו"ב. וכן מיני מאכלים (כסוכר ומלח מרורים וכדו') שיש בהם פירורי חמץ.

קניית חמץ שנמכר - לאחר הפסח

והנה רבים מהדרים [עפ"י הגרא"א הנ"ל] - אף לענין איסור חמץ שעבר עליו הפסח - שלא לקנות לאחר הפסח חמץ בעין שנמכר לנכרי ע"י חנוונים ובעלי המפעלים. [ומ"מ אין נכון - מחמת כן - לקנות חמץ לפני פסח, כדי למוכרו בעצמו לגוי, ויהיה מומן לו לאחר הפסח. שבת הלוי ח"ד סי' מט]. וגם י"א דחשיב רוצה בקיומו, ע"י ס' תנ"ס"ק כד].

ועוד העירו על מכירת מפעלים בזמננו, מחמת צורך אישור בעלי המניות, ומחמת חסרון ביטוח אם יקרה נזק לחמץ או למפעל, [אא"כ יבטחוהו אצל גוי], ועוד העירו בענין מכירה ע"י שליחות, ועוד חששות, שנמצא שאין המכירה 'גלאט' לכל הידיעות. [ובמכירה חלוטה פתרו כ"ז].

ונבאר בענין זה ג' דרגות:

- א) חמץ גמור שנמכר לנכרי. ב) קמח שנמכר, [וחמץ שנאפה לאחר הפסח - מקמח שנמכר].
- ג) תערובת חמץ [=מוצרים שאינם חמץ] [או שנאפו לאחר פסח] - אך מעורב בהם חומר חמץ שנמכרו או שלא נמכרו כדון].

א) חמץ גמור שנמכר

הנה מעיקר הדין מותר לסמוך - לאחר הפסח - על מכירת החמץ [כאשר נעשתה כדון, ולא בסחורה חדשה שיתכן ולא נמכרה כדון], וגם על חמץ בעין. וזהו קל יותר מהחומרא הנ"ל דמחמירים לכתחילה שלא למכור חמץ בעין, כיון דהכא זהו רק לענין איסורא דרבנן דקנס דחמץ לאחר הפסח. [וכן מטו בשם הגרש"א זצ"ל].

ומ"מ כיון שבזמננו קל מאוד להדר בענין זה, לכן רבים אכן מהדרים - וכדעת הגרא"א - ומקפידים שלא לסמוך על המכירה. ועכ"פ בחמץ גמור. [וכן מטו בשם הגרש"א זצ"ל].

ודע דכ"ז כשהמכירה נעשתה כדון, וע"י אדם חרדי, אבל בעל מכולת חילונית שלא מכר כדון, בודאי אסור מן הדין לקנות ממנו חמץ לאחר הפסח. [ודעת הגרש"א זצ"ל דבכל מכירת חמץ של מפעל בבעלות חילונית כדי שתחול מכירתו כדון יש להוסיף בשטר המכירה סעיפים שיתנו תוקף לשטר גם עפ"י החוק, דאו איכא גמ"ד על עצם המכירה. ואמנם לא בכל ועדות

הכשרות מקפידים ע"ז. [ויש הנוהגין דסני להוסיף הצהרה שלא לתקבל טענה שהמכירה נעשתה רק לצרכים דתיים].

ב) קמח שנמכר

והנה נתבאר טעם המחמירים בחמץ גמור שנמכר לגוי, אך כידוע יש מהדרים אף בחמץ שנאפה אחרי פסח, שיהיה מקמח שנטחן לאחר פ"פ.

ואמנם הנה בעבר היו רוחצים [לותים] את החיטה במים, ונתעוררה שאלה אם מגיעה לכלל חימוץ, לענין להשתמש בו בפסח, ולענין להשהותו בפסח, [וע"י במשנ"ב תנ"ס"ק כד וס"ק כז].

ומ"מ מרנן החזו"א והקה"י היו משתמשים לאחר פ"פ בקמח שנמכר לנכרי (ארוחת רבינו). וביותר בזמננו שרק מתיוזים על החיטה מעט מים, קיל טפי, והוי רק ספק, וגם תערובת, ואפשר למכור הקמח לנכרי ולהשתמש בו לאחר פ"פ. [הגר"ש ואונר זצ"ל, וכ"כ בשם הגרש"א זצ"ל דיכולים לקנותו לאחר פ"פ מהנמכר לנכרי].

ויש חוששים שגם בזמננו עלולה החיטה להגיע לידי חימוץ, ומחמירים להשתמש רק בנטחן לאחר פ"פ. [אול"צ. וגם בשם הגרש"א זצ"ל שחזר בו מהנ"ל, ושכן ביררו אצל מומחים. ואף יש החוששים בקמח כיום כ'חמץ גמור].

ג) תערובת חמץ (-עיקרי דברים)

והנה מצוי אף בדברים שאינם חמץ, מ"מ מעורב בהם חומרים [ומשפרי אפייה] שהם חמץ, ואם לא נמכרו כדון ה"ז חמץ שעבר עליו הפסח. [וכפרט שלא כל ועדות הכשרות מתנים את מתן ההכשר לכל השנה, במכירת חמץ כדון של כל חומרי הגלם].

ואמנם קי"ל (סי' תמוז ס"א) דתערובת חמץ [בשעור שמתבטל מדאורייתא], אף דאכתי מדרבנן אסור להשהותו בפסח, מ"מ אם עבר ושהה מותר בדיעבד אף באכילה. וכן אם תערב לאחר הפסח [בשוגג] מותר באכילה. [ומפעל המערב משום שסומך על המכירה של חרבתו, י"ל דל"ח מבטל איסור לכתחילה, והוי כשוגג].

דבר המעמיד

ואמנם אף בגוונא דמותר בתערובת, מ"מ 'דבר המעמיד' לא בטל. משנ"ב ס"ק קו. [ואמנם לא כל חומר המעורב נקרא 'מעמיד'. וצ"ת בכל מקרה לגופו].

ולכן יש המחמירים רק לגבי מוצרים שהם חמץ גמור (כגון מוצרי מאפה כולם וכו', ומיני מזונות כביסקויטים, בייגלאך אטריות וכו'), אבל לא לגבי מוצרים שרק מעורב בהם חמץ, (כממתקים שונים וכדו'), כנ"ל.

ודע, דהרוצים להרר שלא להשתמש כלל אפי' בתערובת חמץ, צריכים לדעת שבמוצרים רבים מעורבים מרכיבי חמץ מלפני פסח (או ממוצרים מלפני פסח שהוחזרו למפעל), ומשוקים במשך תקופה ארוכה, וקשה לסמוך על תאריך היצור, היות והוא מעיד רק על תאריך האריזה של המוצר הסופי, ולא על תאריך היצור של המרכיבים השונים, (ובפרט שיש מפעלים שאינם מציינים את קוד היצור). ומיהו בדהוי ספק קיל טפי, כדלהלן, [וכן בתערובת דחמץ נוקשה, ע"י ס' תמוז ס"ק קו].

ספק חמץ שעבר עליו הפסח

כתב במשנ"ב (תמט סק"ה): חמץ שנמצא [מושלך בדרך] אחר הפסח ולא ידעין אם של עכו"ם הוא או של ישראל הוא, יש דיעות בין האחרונים, יש שכתבו דמותר בהנאה ואסור באכילה, ויש שמקילים ואומרים דגם באכילה מותר, כאשר ספיקא דרבנן דאזלי לקולא. ואם באותו מקום רוב ישראל מצויים, אסור בהנאה דודאי מישראל נפל. וכ"ז כשנמצא מיד אחה"פ, או שהפת ישן וכו', אבל אם אפשר לתלות שנפל לאחר הפסח מותר אפי' באכילה וכו'.

והנה העירו דלפ"ז מאפה שספק אם נעשה לאחר הפסח או קודם, י"ל דתלי' בפלוגתא הנ"ל בספק חמץ שעבר עליו הפסח. והמשנ"ב לא הכריע בזה. אמנם אם יש יותר סיכויים שנאפה לאחר הפסח, יש להקל. כבמשנ"ב הנ"ל.

ספק נמכר לגוי

ואמנם העירו לדון לענין דבר שיודעים שנאפה לפני פסח, אך ספק אם נמכר לגוי [מצוי בחנות שבבעלות חרדי, אך הביא סחורה חדשה מהסוכנים שאולי לא נמכרה כדון], [וא"א לברורי], דבזה דאיכא חזקת איסור, ה"ז תלי' בפלוגתא אי אמרי' בי' סד"ד לקולא. [ומ"מ אפשר דבחנות שמכרו חמץ וספק על חמץ מסויים אם נמכר ג"כ, קיל טפי]. ואולי איכא 'רוב' שמוכרים החמץ. ועוד צ"ת בזה.